

Épület és környezet kapcsolata a német - svájci építészetben I.

Bevezetés Svájc kultúrájába

Magashegyi levegő

A Svájci doboz - Kontrasz és mimikri

Mesterséges természet

Környezettudatos gondolkodás

Regionális stratégiák

Kitekintés

Suiza
no
existe

Ben 92

Ben Vautier, Svájc nem létezik, 1992
sevillai világkiállítás svájci pavilon
"Je pense, donc je Suisse"
Gondolkodom tehát svájci vagyok
Identitás definiálása negatív
fogalmak segítségével.

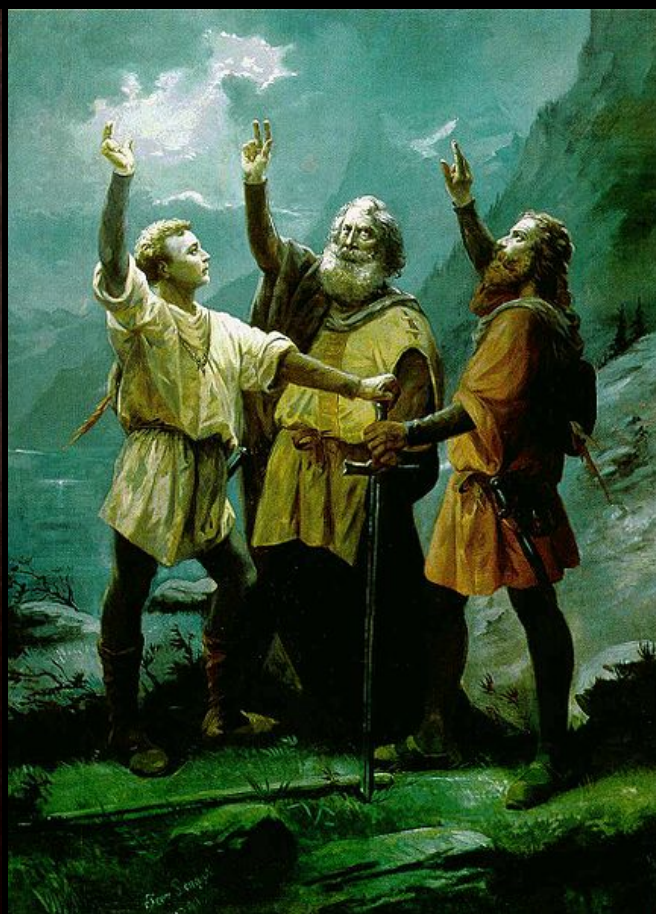
Államalapítás, -forma 1.

August 1291. augusztus 1.: a legenda szerinti „Örök Szövetség” (Rütlichschwur) (Schwyz, Uri, Unterwalden)

1848. szeptember 12. a mai modern szövetségi állam létrejötte.

Jelmondat

«Unus pro omnibus, omnes pro uno»
vagyis

«Einer für alle, alle für einen» (dt.)

«Un pour tous, tous pour un» (frz.)

«Uno per tutti, tutti per uno» (ital.)

«In per tuts, tuts per in» (rät.)

«Egy mindenkiért, mindenki egyért » (magy.)

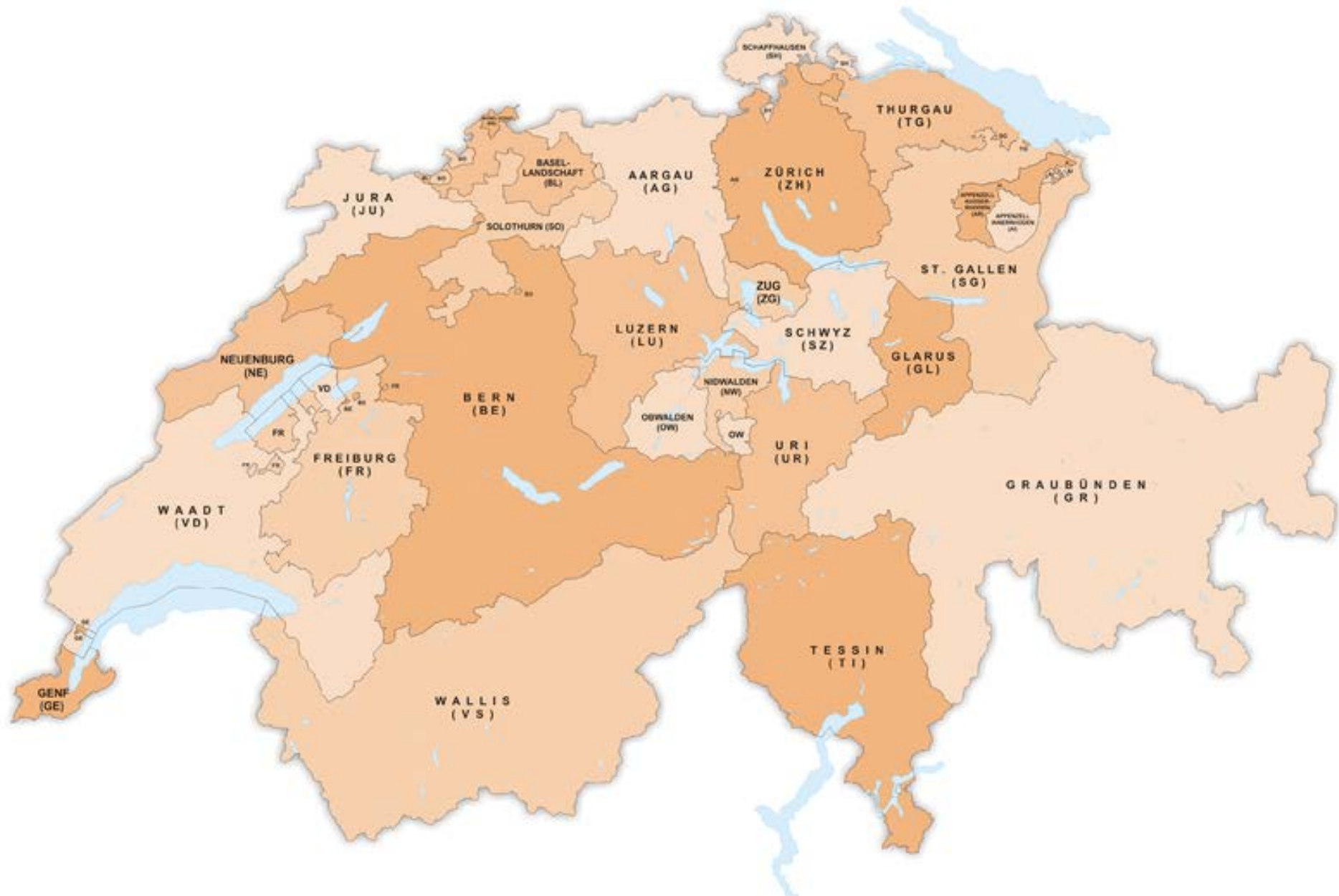
Politikai úr: szeparáció – integráció- semlegesség

Politikai rendszer eltérése az európai sztenderdtől:

- közvetlen demokrácia
- decentralizált döntéshozatali folyamatok: közigazgatás, oktatás, egészségügy
- Abszolutisztikus politikai felfogás hiánya, erős polgári, demokratikus hagyományok

Állandó viták tárgya az ország függetlensége és ennek következtében az ország vélt lemaradás a fejlett világtól.

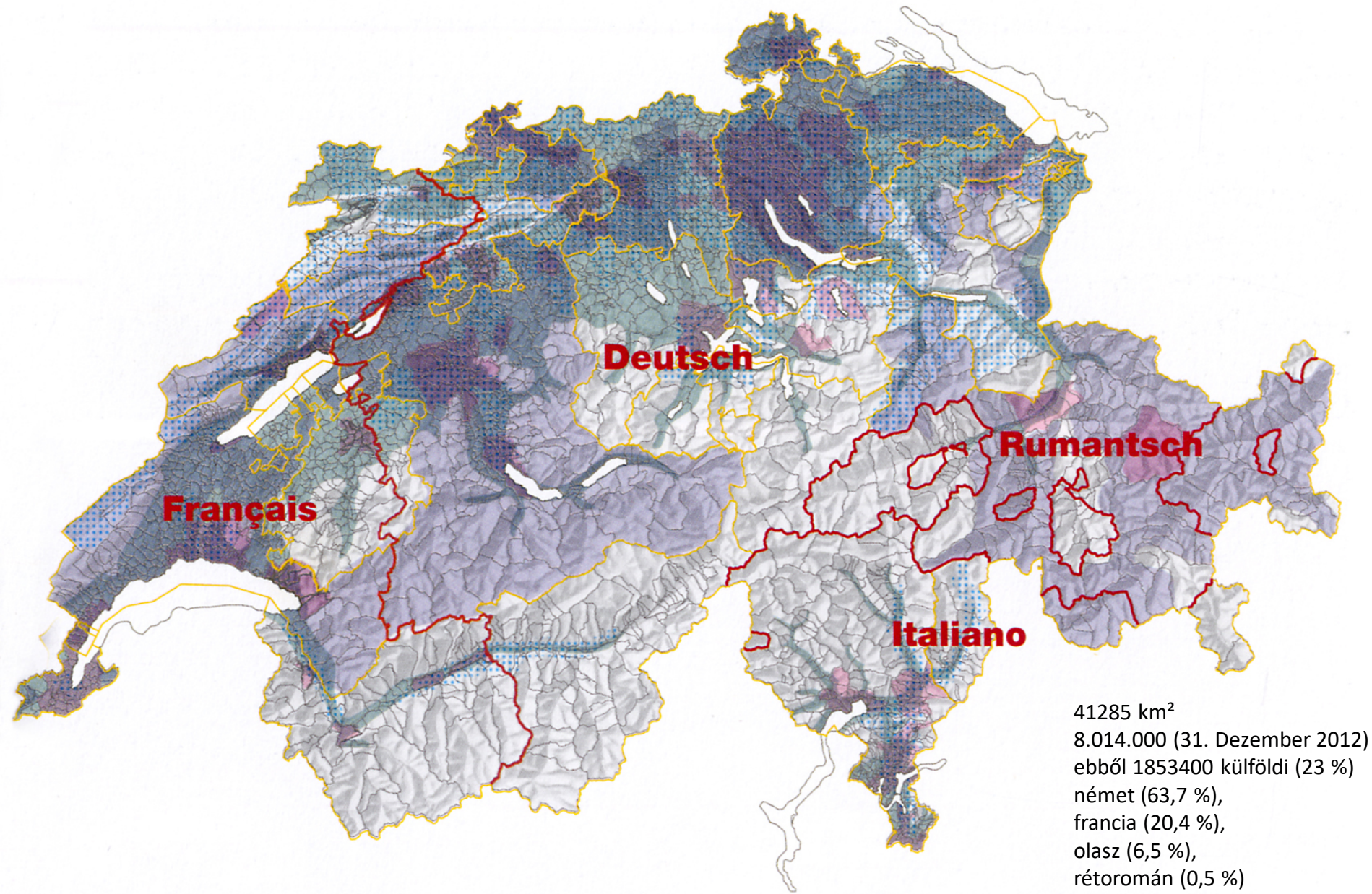
(Globális kapitalizmus, ENSZ 2002, Schengeni egyezmény 2008, nem tagja az Európai Uniónak, hadkötelezettség (svájci gárda)

Társadalom

kiszámítható politikai és jogszabályi közeg, döntési folyamatok átláthatósága,
működő pályázati rendszer, korrupció szinte teljes hiánya, közösségi részvétel a
döntési folyamatokban

Kulturális űr

Három nagy kulturális térség határán - periférikus helyzet, agglomerátum, pluralisztikus modell
multikulturalitás, többnyelvűség (nyelvi határok nem egyeznek meg a közigazgatási határokkal, inhomogenitás (vallás megoszlása))

Künstlerkneipe Voltaire

Allabendlich (mit Ausnahme von Freitag)

Musik-Vorträge und Rezitationen

Eröffnung Samstag den 5. Februar

im Saale der „Meierei“ Spiegelgasse 1

Menekültkultúra

Rotterdami Erasmus, Gottfried Semper, francia és olasz hugenották, stb.

- 1915 Szocialista Internacionálé, Trockij, Lenin, Robert Grimm

- Dadaizmus, Cabaret Voltaire, 1916,

- az új eszmék, szokások iránti fogékonyság, tolerancia

Kultúra

- politikai nemzetfogalom (nem az egységes kultúra teremti meg a nemzet egységét)

- A konkrét helyhez kötődő kultúra

Identitás és hely kapcsolata: ország 26%, kanton 21%, közvetlen lakóhely 33%, egyéb 20% (2006)

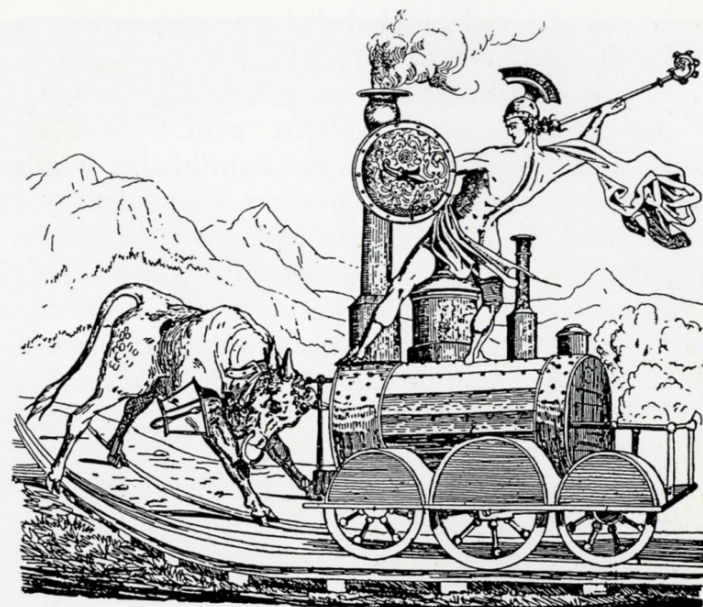
Kulturális identitás és modernizáció Hogyan teremthető identitás?

A heterogén elemekből felépülő új állam (1848) megerősítése:
a technológiai fejlődés melletti kiállás.

Svájc az ipar és az infrastruktúra kiépítését párhuzamban látta a nemzeti identitás programadó fejlődésével:

- a svájci vasút: nemzeti szimbólum és infrastruktúra
- Politikai és gazdasági egység
- ETH megalapítása- ennek előállításához szükséges mérnöki tudás biztosítása (1854)

Abb. 168: «Achilles bringt den Urnern eine Eisenbahn.» Karikatur zum Streit um die Planung des schweizerischen Eisenbahnnetzes. Aus *Postheiri*, 1852.

SWISSAIR

SWISSAIR

SWISSAIR
SWISS AIR TRAFFIC CO. LTD.
AGENT:

SWISS AIR LINES

Gazdasági úr

- stratégiai jelentőségű vállalatok függetlensége, hadsereg, Swissair, stb...

Werbeagentur Farner, Zürich, Swatch hirdetés, 1991
 „Ezek a legkedvesebb japán barátaim, mind üveg mögött.
 Ezen üveg mögött viszont a modern óratechnika ketyeg, mely
 elnézést srácok, de nem Japánban hanem Svájcban készült.”

Swatch honlapja, 2007

Hans Hilfiker, Svájci vasúti óra, 1955

Reformáció és mentalitás

- pontosság, precizitás, kálvinista hagyományok, hagyománytisztelet, a takarékoság, a józan ész, a semlegesség, a szabadság, az önrendelkezés, a politikai és gazdasági kezdeményezőkézség, a vállalkozó szellem, a problémák vita, párbeszéd segítségével való megoldása, unalom
- képellenség: az evangéliumi szegénység nevében elutasítják a nagygyház felesleges fényűzését
- Max Weber: A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme, 1904-1905
- protestáns hivatás-etika –kapitalista gazdasági rend
- Tárgyasult formája a svájci óra: minőségcentrikus gondolkodás

Földrajzi űr – Az Alpok mint, hegyi sivatag, lakatlan terület

- földrajzi tagozódás: Alpok, Mittelland, Jura
- akadály, kereskedelmi útvonalak, természetes stratégiai védvonal
- Alpokhoz kapcsolódó képzetek, mítoszok

Peter Fischli, David Weiss,
In the mountains,
The Sausage Photographs, 1973

FALSCHES CHALET

CHRISTIAN SCHWAGER

EDITION PATRICK FREY

A modern építészet eltérő koncepciói

az avantgárd radikalizmusa szinkretizmusban oldódik fel,
modern építészet vívmányai+regionalizmus+Heimatschutz

ABC csoport

-tárgyszerű (sachlich) megközelítéséturtr, Funkcionalista,
antimonumentális program, melyet a közösség igényeiből vezettek le
(El Liszickij, Mart Stam, Emil Roth, Hans Schmidt, Hannes Meyer és Hans
Wittwer)

Sigfried Giedion

-Építés Franciaországban, építés vasból, építés vasbetonból -
indusztrializáció, új anyagok és a hozzájuk kapcsolódó technikai
újításokat hangsúlyozta;
-Tér, idő és építészet pedig a modern építészetet a térkonceptió
fejlődéstörténetének betetőződéseként jelenítette meg.

Peter Meyer

A kor radikális és forradalmi eszméivel szemben a folyamatosság híve ,
állást foglal a modern építészeti kánon szigorának enyhítése mellett. Az
új építés elveivel szemben azt hirdeti, hogy az építészet funkcionalitása
összeegyeztethető a történelmi forma reflexivitásával. (Asplund, Perret
testvérek). Felvázolja egy klasszikus szellemben gyökerező harmadik út
lehetőségét.

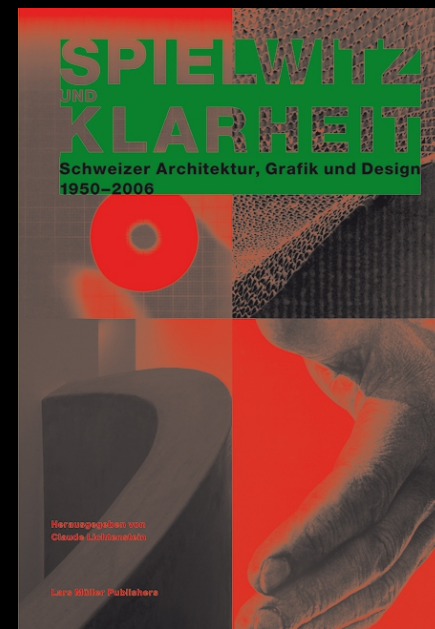
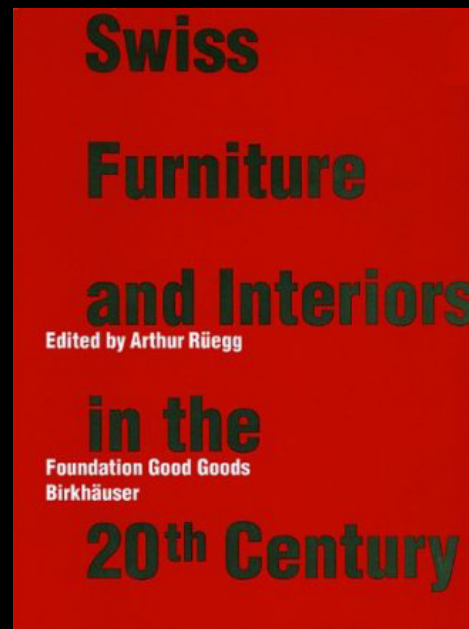
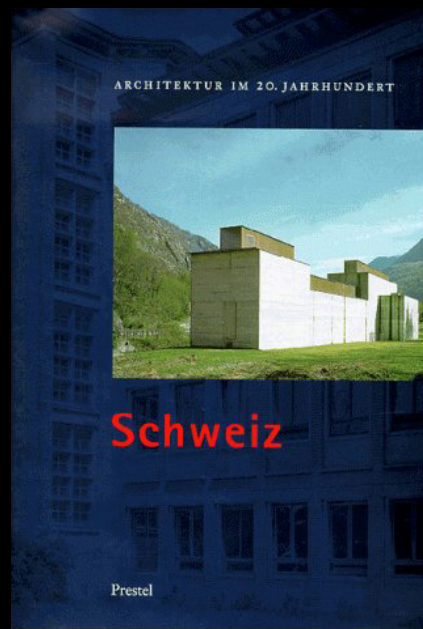
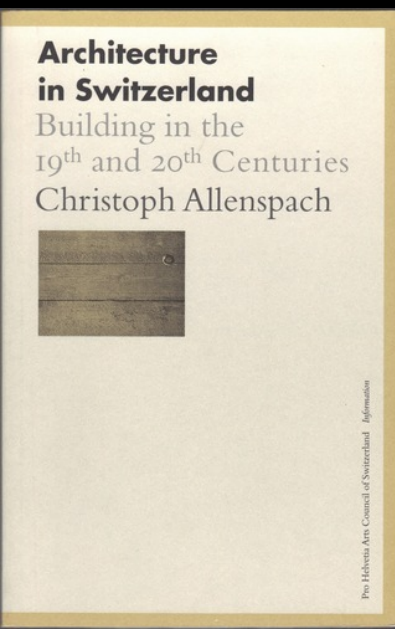
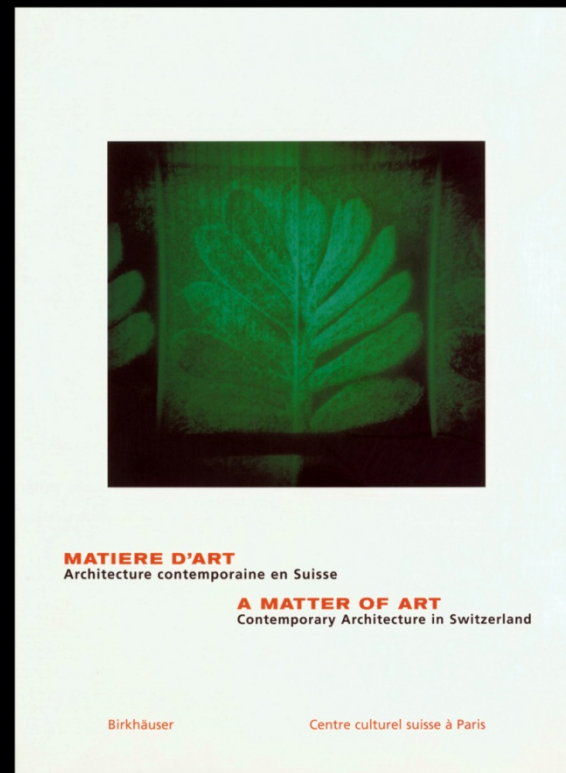
Alfred Roth : Az új építészet

kulturális és társadalmi aspektusok előtérbe állítása, az épített forma
érzékenysége és szigorú következetessége, ideológiamentes, jól
átgondolt program, és megfelelő részletezettséggel kidolgozott,
visszafogott, elegáns, modern esztétika. A topográfiai elhelyezkedést, a
tájképi környezetet, a helyi klímát, a fizikai helyhez kötöttséget és az élő
szokásokat előnyben részesítette az öncélú, merev formai és szerkezeti
elvekhez való ragaszkodással szemben.

Aluminium foil insulation

Isolation mit Aluminiumfolie

II. vh. követően megbízható színvonalú, kiváló minőségű, unalmas, szociálisan elkötelezett modernizmus.

Svájci kortárs építészet

- Kulturális fenomén – 80-es évektől
- A nemzeti identitás mint közös nevező visszautasítása
- Svájci doboz, minimalizmus, új egyszerűség
- Az egyszerűsége, a szerkezeti tisztaságra törekvés, a gazdaságosság, a formai szegényesség, mely korábban is jellemző volt, sokkal kifinomultabb formában jelentkezett.
- Az építési helyre, az anyagokra, azok összeillesztésére, a helyi hagyományokra érzékenyen reagáló építészet.
- A kézműves tudás és fejlett építőipart igénylő részletképzés együttes jelenléte
- A technika kérdésköre: a szerkezet igazságát demonstratívan felmutató épülethez, bizonyos archaikus, az építészet alapvető technikáihoz, az összeállításhoz, az egymásra fektetéshez, az összeerősítéshez és a felhalmozáshoz köthető.
- Magas építési minőség, technológia fejlettség, innováció

Olgiati, Valerio, Schleife apartmanház, Zug, 2008-2012

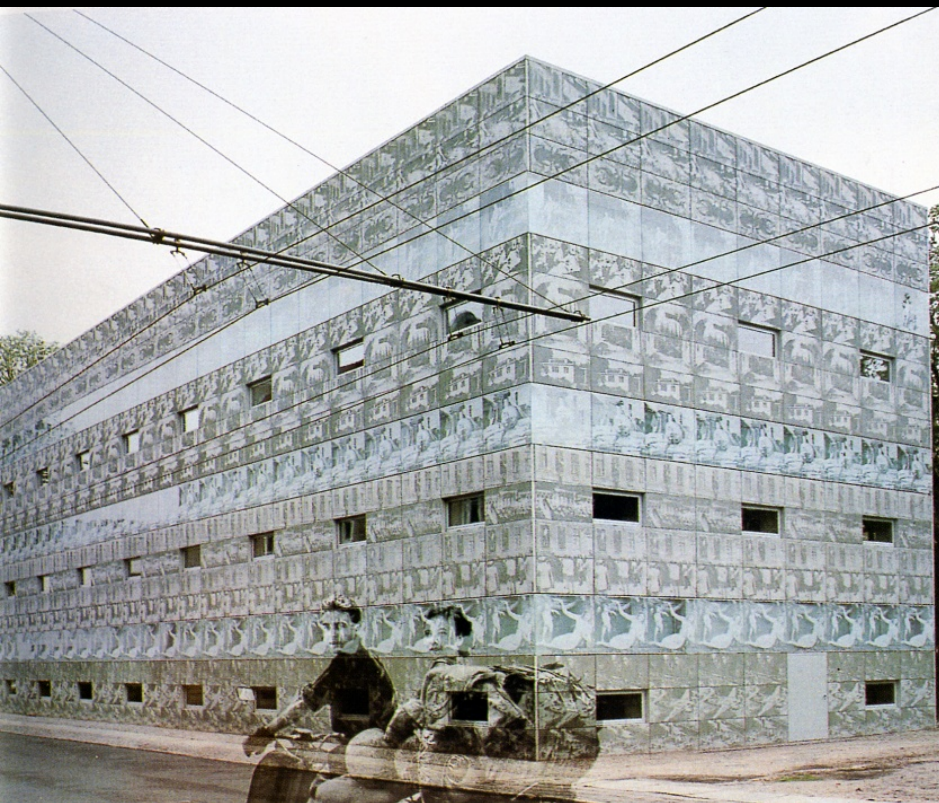
- Formai egészség - téri szegényesség
- Központjában az építészeti tárgy áll, ennek alakítása formai kérdésként jelenik meg. Építészeti autonómiája
- Elmozdulás az építészeti jelentés problémájától az építészeti tárgy érzékelése irányába az érzéki, anyagi minőségeket, a szerkezeti tektonikát, az anyagok összeillesztését előtérbe állító formálásmód.
- A posztmodern építészet szemiotikai, kulturális háttérismereteket igénylő elitista eszközrendszerének helyét a kép, az atmoszféra veszi át.
- Általánosság nem jelenti a specifikumok hiányát, hanem a szubjektív és tetszőleges formalizmus visszautasítását. (Steinmann)
- Forrásai: Aldo Rossi neo-racionalizmusa, és Robert Venturi és Denise Scott Brown neo realizmusa

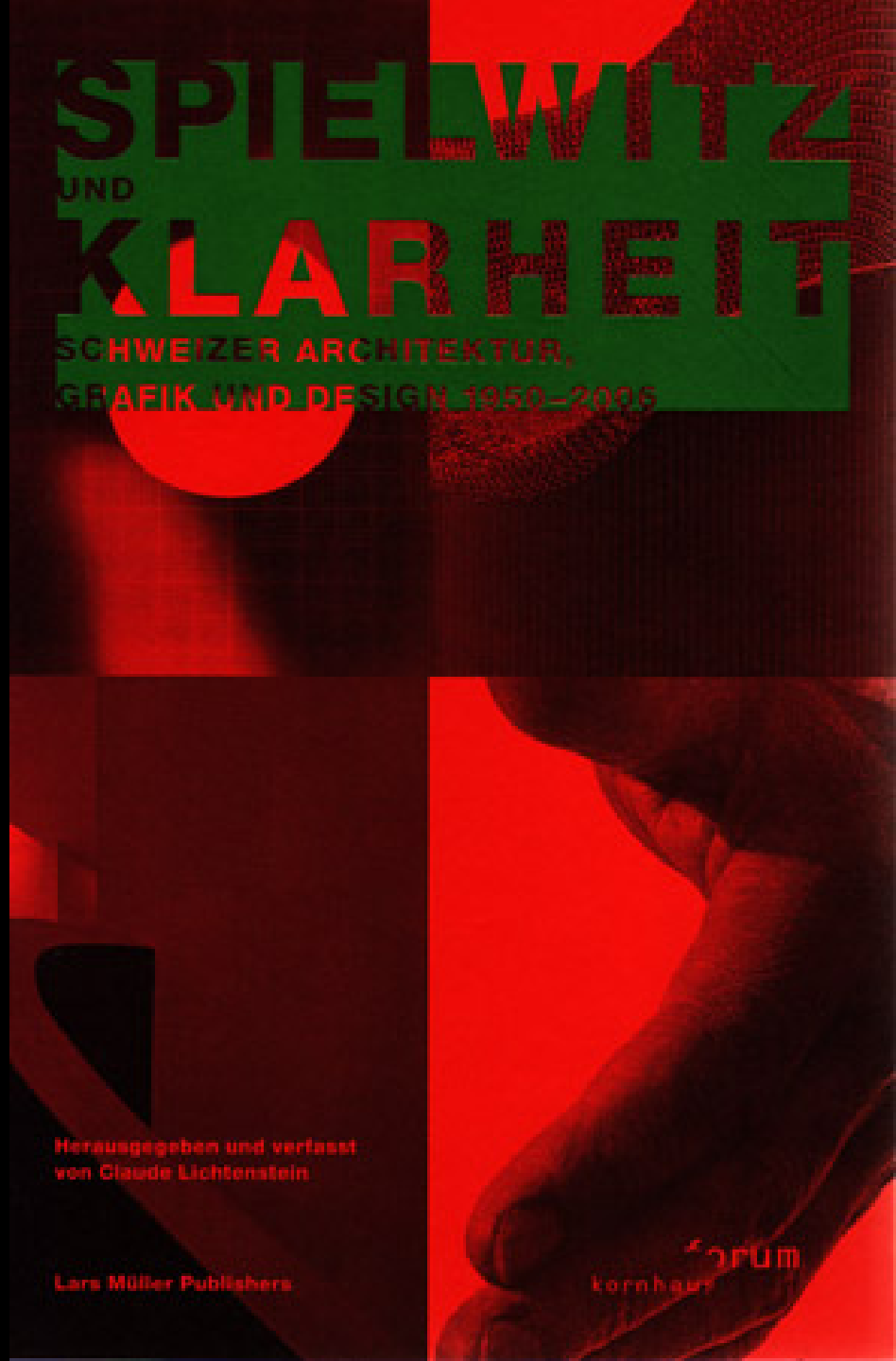
Olgiati, Valerio, Általános iskola (Oberstufenschulhaus) Paspels, Svájc 1996-98

Bipolaritás vagy ambivalenciák

- kötődés a lokális és a globális kultúrához
 - Andrew Bowie: a racionalizmus dialektikus ellentéte a szubjektivitás (tárgyilagosság és művészet) (érzéki és racionális forma) „inherens modern ambivalencia”
 - Kicsapongás és aszkézis –Moravánszky
 - Spielwitz und Klarheit
 - Hagyomány és progresszió
 - Max Frisch: A minőségi építés megszállottsága egyfajta kompenzáció a morális kompromisszumokért.
- Praktikus cselekedeteket a morális választás súlyával lássák el, az építészetben részletekbe menekülésben, az átlagos diktatúrájában tükröződik.

H&deM, 105, Eberswalde Egyetem Könyvtára, Eberswalde, 1997-1999

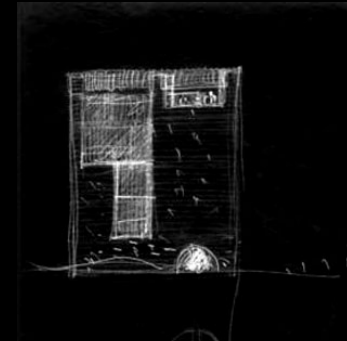
Miért figyelünk Svájcra, s miért nem a svájciak figyelnek ránk?

(Szőranya emlékenekar: Szabadságot Svájcnak!)

-Példa (minta?)

- kis ország, mégis élen jár az építészetben
- műszaki felsőoktatás BME – ETH
- Tendenza, nyolcvanas évek
- regionális építés problémája a magyar építészetben, ezredforduló

- Új kulturális jelenségek: Swissbox, digitális fabrikálás, építészet és művészet intenzív kapcsolata, stb.
- Lehetséges út a posztmodern építészet parttalanná váló, olykor konzervatív építészeti irányzataival szemben. Hogyan kapcsolható össze a tradíció és a modernitás? Hogyan kíméljük a kultúrát a szélsőséges kilengésektől?
- Szinkretizmus: kizárás helyett párhuzamosság, egymást kiegészítő gazdagító összetevők, globális és lokális jellegzetességek együttes jelenléte.
- Folyamatos hagyomány, háborítatlanul fejlődő kultúra
- Svájci építészet nemzetközi jelenléte (munkák, díjak, konferenciák)

Mario Botta, családiház, Riva San Vitale, 1971-73

Aldo Rossi

Analitikus megközelítés: az épületek **tipológiai**, illetve a város **morfológiai** megközelítése, racionális eszközök segítségével vizsgálta tárgyát, melyeket fejlődésük és történetük folytonosságában szemlél.

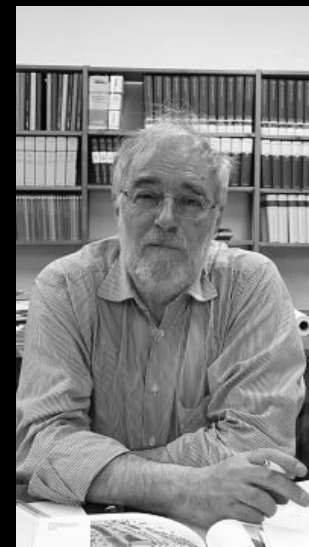
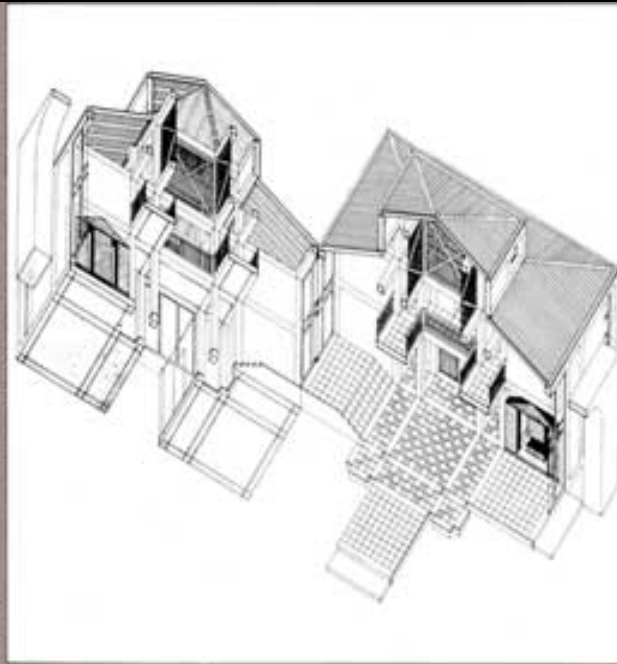
Analógikus megközelítés: a **referencia és az analógia ideája**, mely amellet érvelt, hogy a város beazonosítható, közösen használt formákból és jelekből is áll. **A jelentéssel bíró formák fennmaradását állította a történelemben**, ahol az épületek tényleges tárgyi valósága és szimbolikus kifejezőereje az, ami a hely identitásának megteremtésében részt vesz. Az archetipikus formákat, melyek a régivel analóg építészet létrehozásának eszközei voltak, Jung nyomán a társadalmi tudattalanban működő archetipusok mintájára képzelte el.

Analóg építészet

Fabio Reinhart és Bruno Reichlin (Rossi asszisztensei) (Reichlin & Reinhart)

Fabio Reinhart 1983 tanszékvezető (Luca Ortelli, Santiago Calatrava és a Miroslav Sik)

Szakítás az avantgárddal, fasiszta építészet, anonim építészet és anakronisztikus építészet tanulmányozása. Szuburbánus mesterkéletlen tradicionalizmus, regionalizmus. alsó középosztály és munkás negyedek karaktere-mindennapiság, a populáris művészeti formák világa (képregény, forgatókönyv)

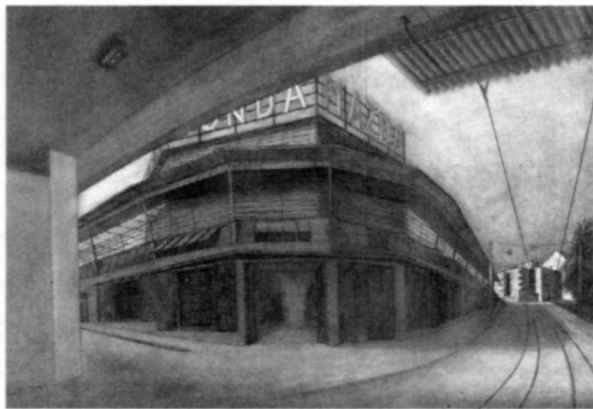

Reichlin & Reinhart , Tonini ház, Torricella, 1972-74

Analóg építészet

1987 Zürich Architektur Forum (Conradin Clavout, Andrea Deplazes, Christian Kerez, Quintus Miller, Valerio Olgiati)

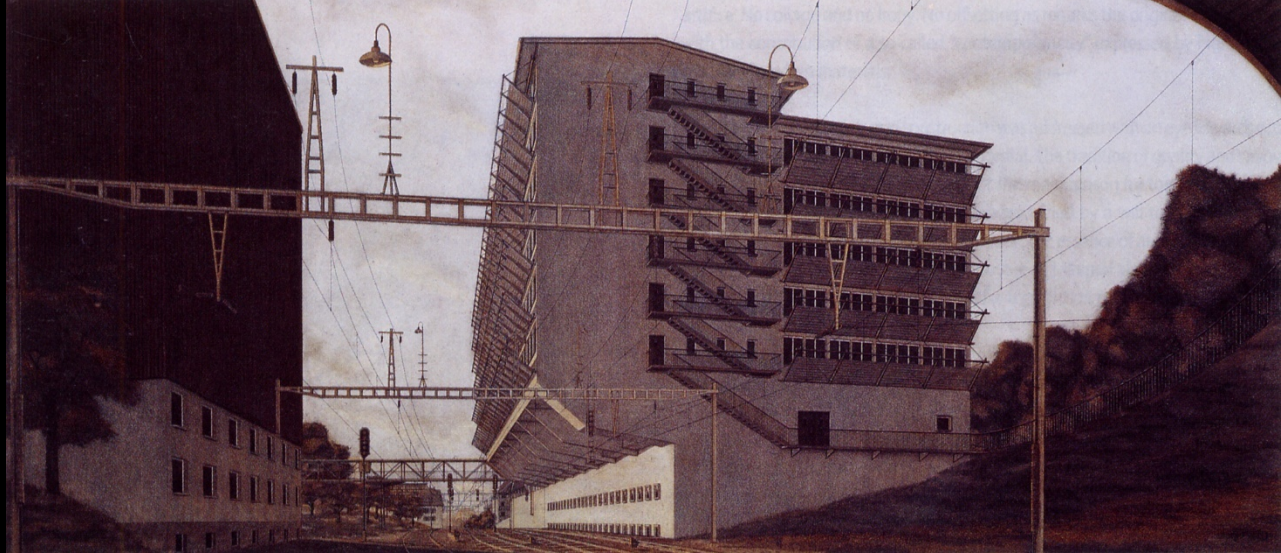
1988 Analoge Architektur, Edition Boga, Zurich

Andreas Deplazes, Projekt Autohaus in Zürich-Oerlikon 1987. In: Miroslav Šik (Hrsg.): Analoge Architektur. Zürich: Thomas Boga, 1987.

Andrea Deplazes, Projekt Wohnhaus in Zürich-Riesbach 1986/87. In: Miroslav Šik (Hrsg.): Analoge Architektur. Zürich: Thomas Boga, 1987.

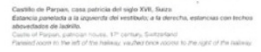
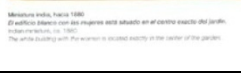
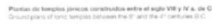
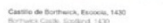
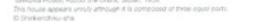
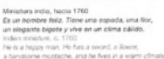
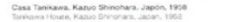

Miroslav Šik: And now the Ensemble!!! (Vence 2012)

Miroslav Šik, Daniel Studer, Zenészlakások,
Bienenstrasse, Zurich, 1992-1998

Magashegyi levegő

Joseph Mallord William Turner, Ördöghíd

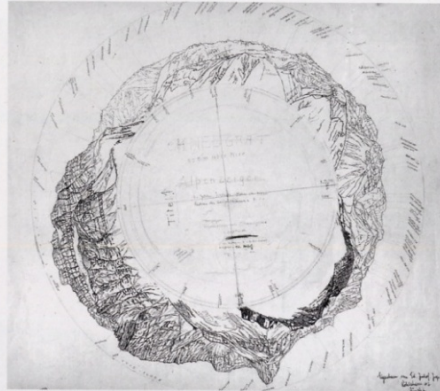

Caspar Wolf, Az ördöghíd, 1777, Aargauer Kunsthaut

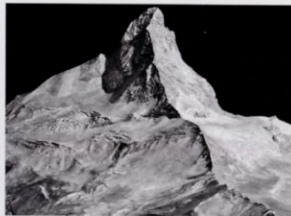
Romantika kora – romlatlan, ám zord természet felfedezése – Rousseau

Alpesi ikonográfia kialakulása: Caspar Wolf, Caspar David Friedrich, Ferdinand Georg Waldmüller, Johann Wolfgang Goethe, Hans Baumgartner és Ernst Brunner

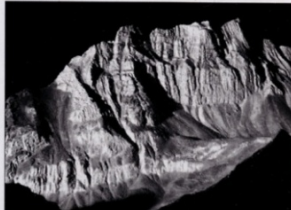
Cartography and the art of building relief maps
There is a long tradition of cartography and the art of building relief maps in Switzerland. Xaver Imfeld (1853-1909) and Eduard Imhof (1895-1886), two of the most important figures in this field, have both left significant works in this discipline. Imfeld was employed at the Eidgenössisches Topographisches Bureau and became a pioneer in the planning of mountain railways for tourists. Imhof was a professor for many years, as well as founder of the Institute of Cartography at the Swiss Federal Institute of Technology Zurich (ETH); he remains an influential figure in Swiss mapping history. Imhof taught himself how to model plaster relief maps. His two most important mountain models, Bietschhorn and Windgälle, were created for the Swiss National Exhibition in 1939.

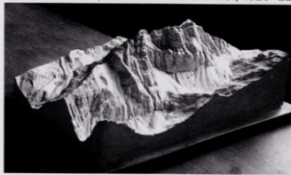
Chneugrat, 360° view of the mountains above Braunwald, Glarus. E. Imhof, 1919.

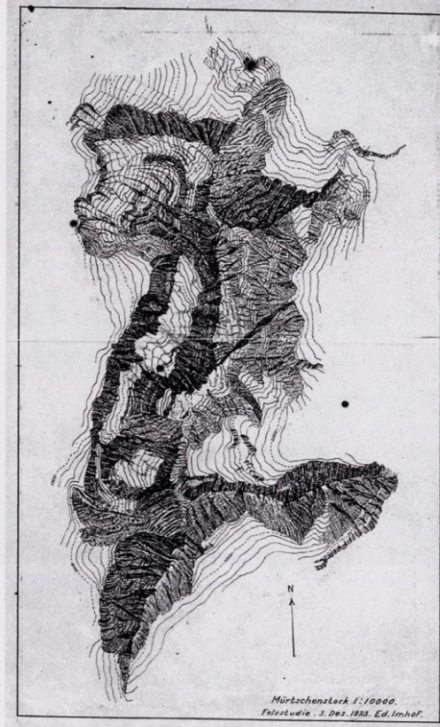
Matterhorn, 1:5000. Xaver Imfeld, 1896.

Mürtschenstock, 1:10000. Eduard Imhof, 1920-22.

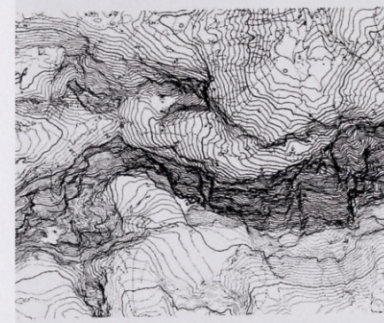
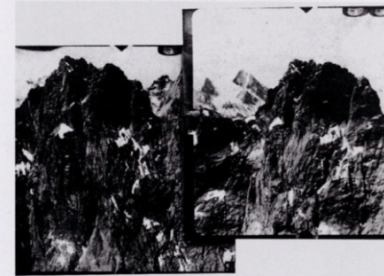
Mürtschenstock, 1:10000. Eduard Imhof, 1920-22.

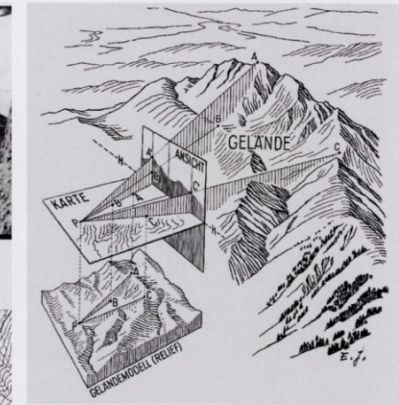
Mürtschenstock, rock study, ink on glassine. Eduard Imhof, 1923.

Eduard Imhof modelling the Windgällen relief, 1938.

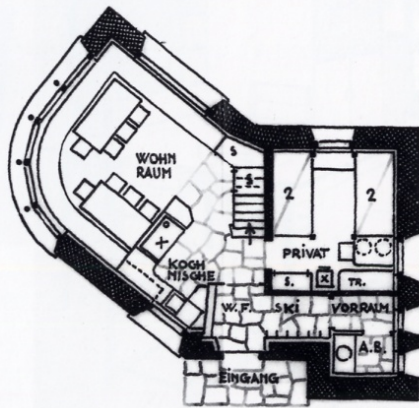
Isohyps and a pair of stereo photographs of Windgälle, essential for modelling the relief. Eduard Imhof.

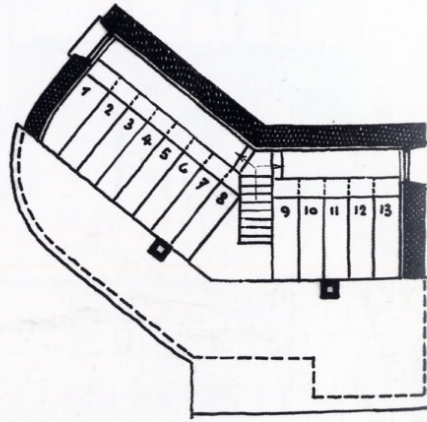
Synopsis of topographic view, map and model. Eduard Imhof, 1950.

Grosse Windgälle, 1:2000. Eduard Imhof, 1937-39.

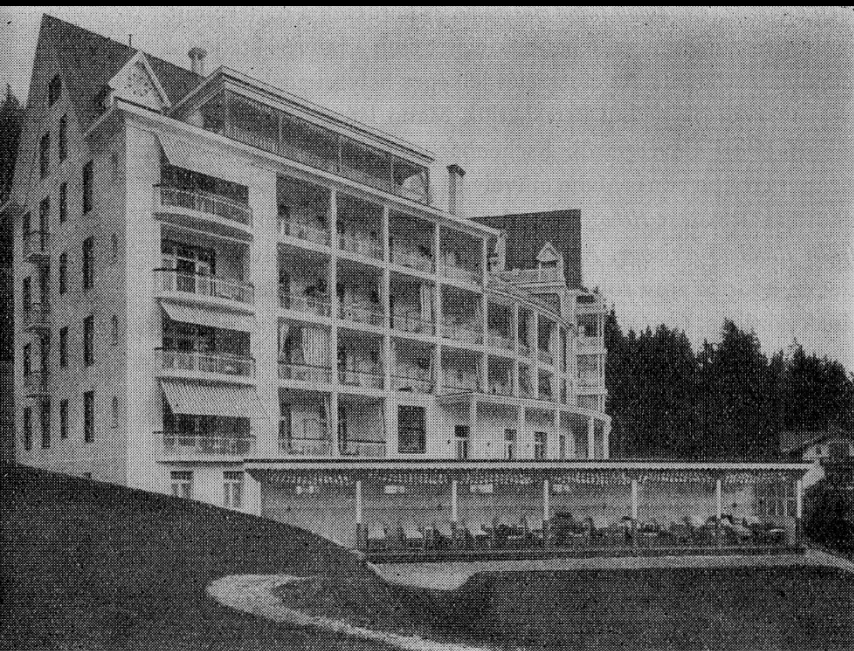
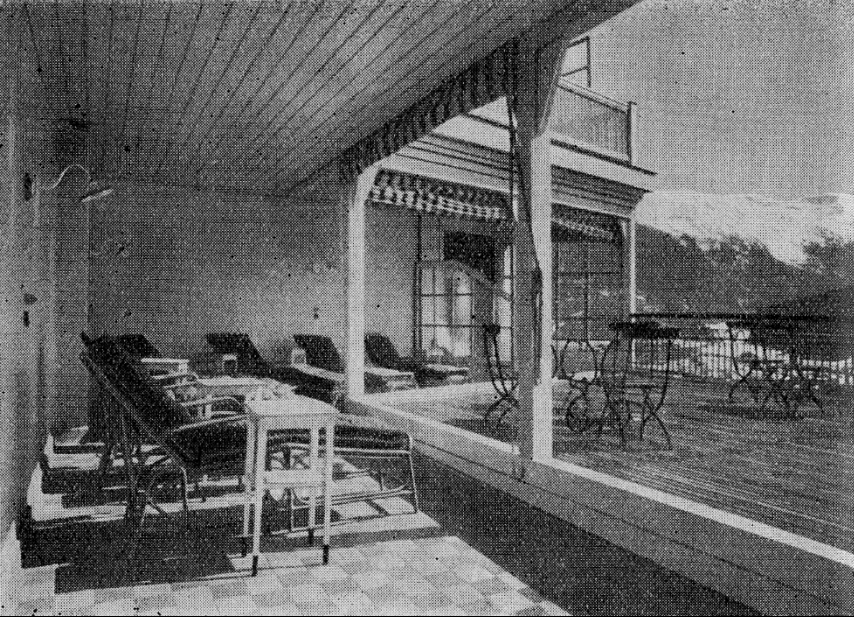
ERDGESCHOSS

OBERGESCHOSS

- A Hegymászás a természet legyőzésének egyik szimbolikus formájává válik.
 - Természeti, építészeti és antropológiai inventárium.
 - Hegymászás, az alpesi sízés, a hegyi turizmus
 - Természetvédelem és haza szolgálata
- Svájci Alpensi Klub , 1863
(SAC, Schweizer Alpenclub)
Planaurahütte

Werbung für Arosa, Entwurf Hugo Laubi, nicht ausgeführt, 1940

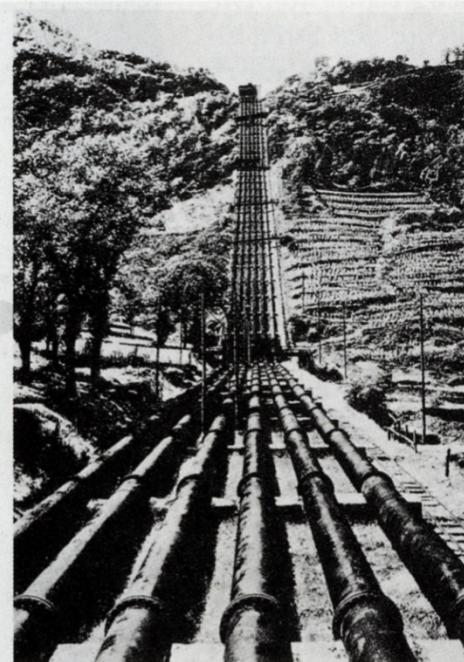
- Svájci Örökségvédelem (Schweizer Heimatschutz, 1907)
- Svájci Természetvédő Szövetség (Schweizerische Bund für Naturschutz, 1909)

- Svájci Nemzeti Park
- Agrárpolitika

Hans Erni, Magasnyomású vízerőmű vasúti híddal és a Vörös Nyíllal, iskolai szemléltető tábla, 1935

Gazdasági háttérország, vízgazdálkodás, ivóvíztartalékok, energiatermelés (egy forrás három tenger)

Druckleitung Kraftwerk Brusio (A.-G. Dillinger Hüttenwerke, Dillingen)

ABC FORDERT DIE DIKTATUR DER MASCHINE

Die Maschine ist weder das kommende Paradies der technischen Erfüllung aller unserer bürgerlichen Wünsche — noch die nahende Hölle der Vernichtung aller menschlichen Entwicklung —

Die Maschine ist nichts weiter als der unerbittliche Diktator unserer gemeinsamen Lebensmöglichkeiten und Lebensaufgaben.

Aber wir stehen noch im Werden, im Uebergang. Die Maschine ist der Diener einer aus der Renaissance geborenen bürgerlich-individualistischen Kultur geworden. Wie der Diener vom selben Herren bezahlt und verachtet wird, so wird die Maschine vom Bürger zur selben Zeit gebraucht und von seinem geistigen Hofstaat, seinen Künstlern, Gelehrten und Philosophen verdammt. Aber die Maschine ist nicht Diener, sondern Diktator — sie diktiert, wie wir zu denken und was wir zu begreifen haben. Sie fordert als Führer der mit ihr

ADMINISTRATION REDAKTION ABC 1927/28 NUMMER 4 ZWEITE SERIE BEITRÄGE ZUM BAUEN REDAKTION: HANS SCHMIDT (BASEL) MART STAM (ROTTERDAM)

Mit dieser Nummer schliesst die zweite Serie dieser Zeitschrift. Ueber die Ausgabe der folgenden Serie können wir noch nichts mitteilen — aber wir werden unsere begonnene Arbeit nicht einstellen, wir werden die Klarstellung unserer Prinzipien nicht aufgeben —

denn wir haben erfahren müssen,

dass unsere Architekten ein besseres Geschäft darin sehen, ihre Ware mit „modernen Gestaltungswillen“ aufzufrischen, statt die Mühe konsequenter technischer, wirtschaftlicher und organisatorischer Arbeit auf sich zu nehmen —

dass unsere Kritiker ein schärferes Auge für unsere gegen die Tradition verstossenden „Fehler“ als für die eigenen überlieferten Gedankenlosigkeiten besitzen —

dass unsere Freunde sich mit Siegesfeiern begnügen, die im heutigen Augenblick, der ein methodisches Eindringen auf allen Gebieten fordert, höchstens den Wert von Schlafmitteln haben —

dass unsere Profilmacher es so weit zu bringen wussten, dass es heute mehr gefährlich wie nützlich ist, von modernen Ideen zu sprechen —

dass unsere Philosophen es vorziehen, die Phrasen von der Mechanisierung und Materialisierung des Geistes ins Endlose zu wiederholen, statt die wesentlichen Dinge einer wesentlichen Kultur zu erkennen.

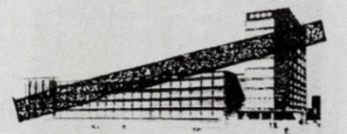
ARCHITETTURA RAZIONALE

Unter dieser Flagge veranstalten 43 junge italienische Architekten zuerst in Rom eine Ausstellung ihrer Arbeiten.

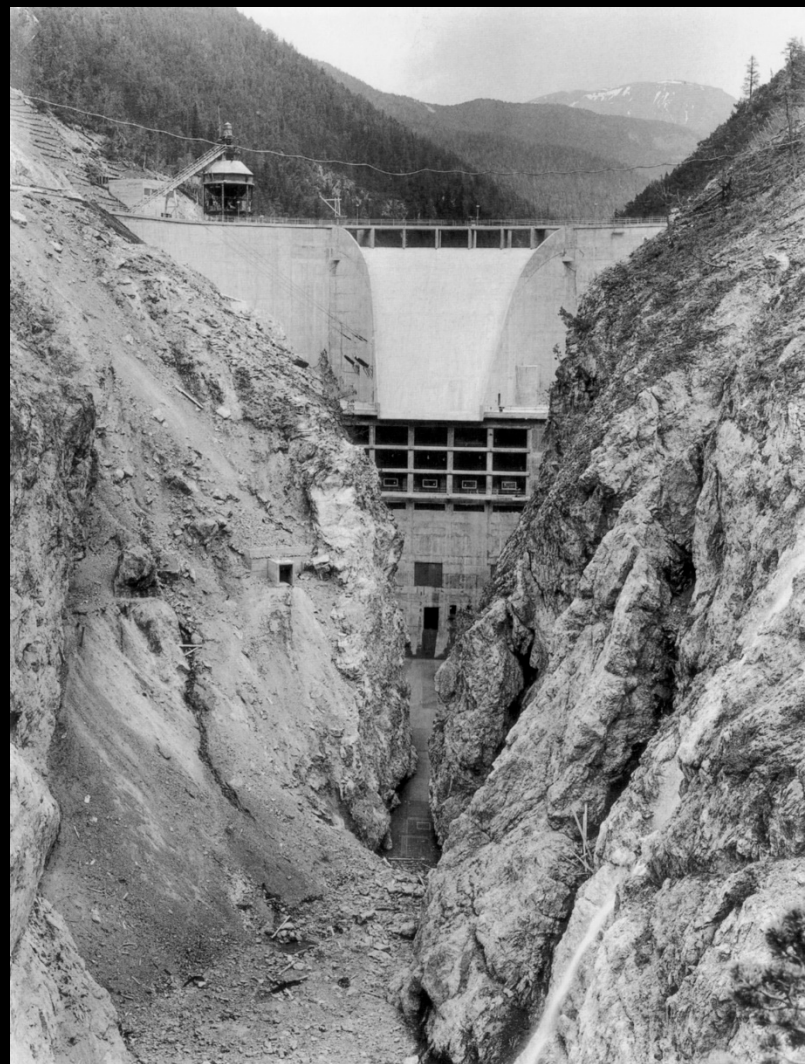
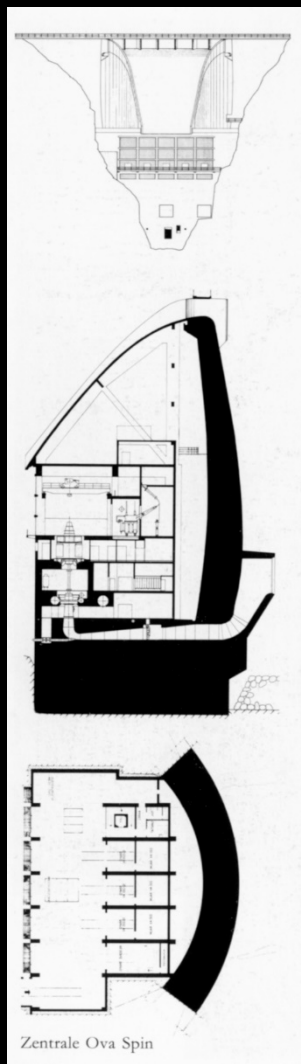
RATIONELLE ARCHITEKTUR

Erneuerung der Baukunst — Vereinfachung der Formen — Klare, zweckmässige Bauwerke — werden heute auch von den denkenden Architekten Italiens zur Forderung erhoben!

WIR WARREN vor

dem Konjunkturkitsch unserer unermüdlichen Innen- und Aussendekorateure, die ihre Boudoirkunst heute auf „Industriebaukunst“ umstellen. (Siehe Abbildung: Tablettenfabrik Leverkus von E. Fahrenkamp - Düsseldorf).

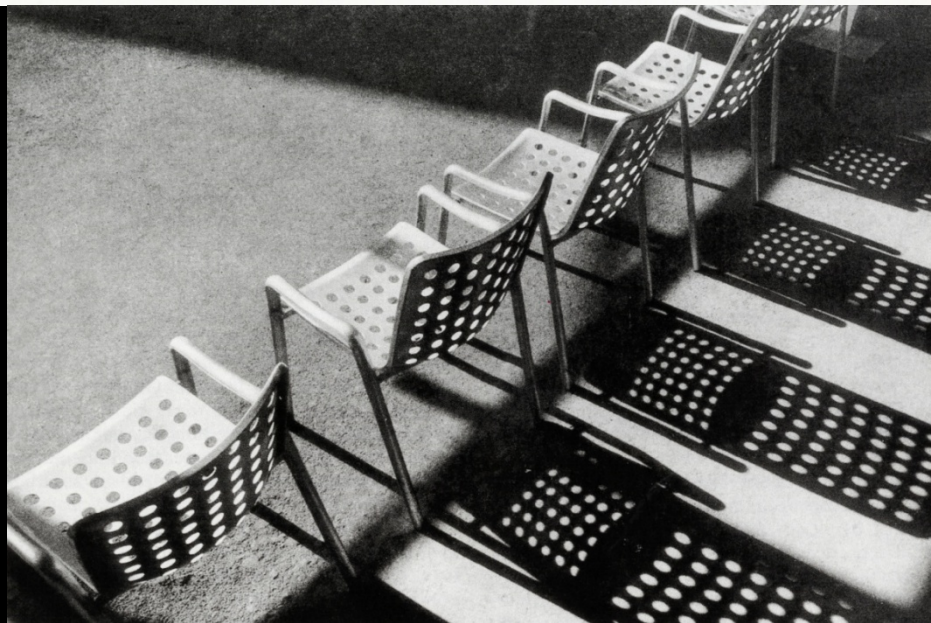
Adolfo de Salis (1914), Conrad Metzger (1962-1969)
Ova Spin vízierőmű , Zernez, Spöl völgy (Svájci Nemzeti Park)

DER ALUMINIUM-PAVILLON ZEIGT ALUMINIUM
IN SEINER VIELSEITIGEN VERWENDUNG

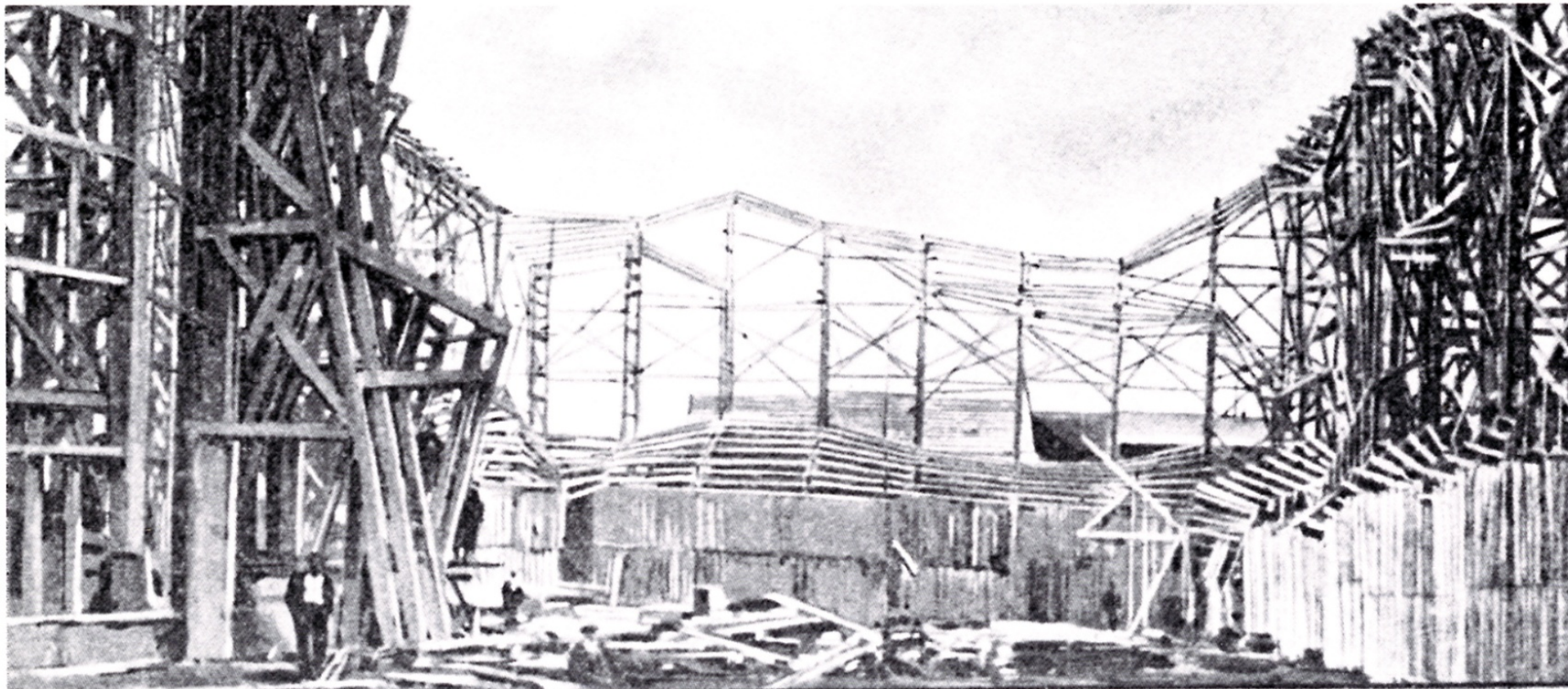
Abb. 209: «Aluminium an der Schweizerischen Landesausstellung 1939 in Zürich.» Zu erkennen sind der Saurer-Alpenbus (links), ein Leichtmetall-Eisenbahnwaggon, der «Rote Pfeil»

(Mitte), ferner Motoren und Motorenteile, eine Kabinenbahn sowie Schiffe und ein Flugzeug. Prospekt der Aluminium-industrie (Ausschnitt).

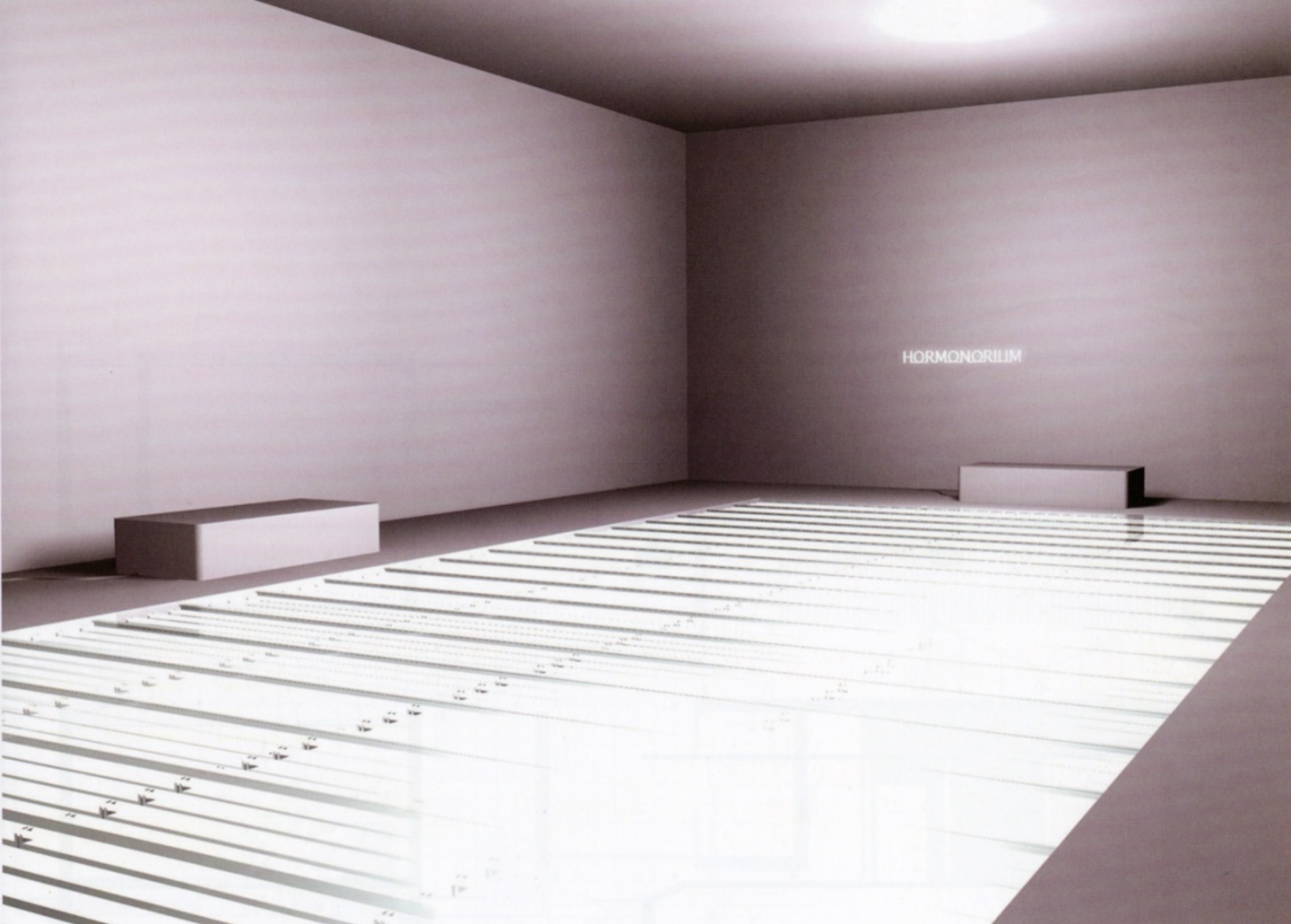

Hans Coray, Landi Stuhl, 1939

Villamos áram termelés mint a nemzeti önmegvalósítás egyik formája

Svájci pavilon , 1900
Párizsi világkiállítás

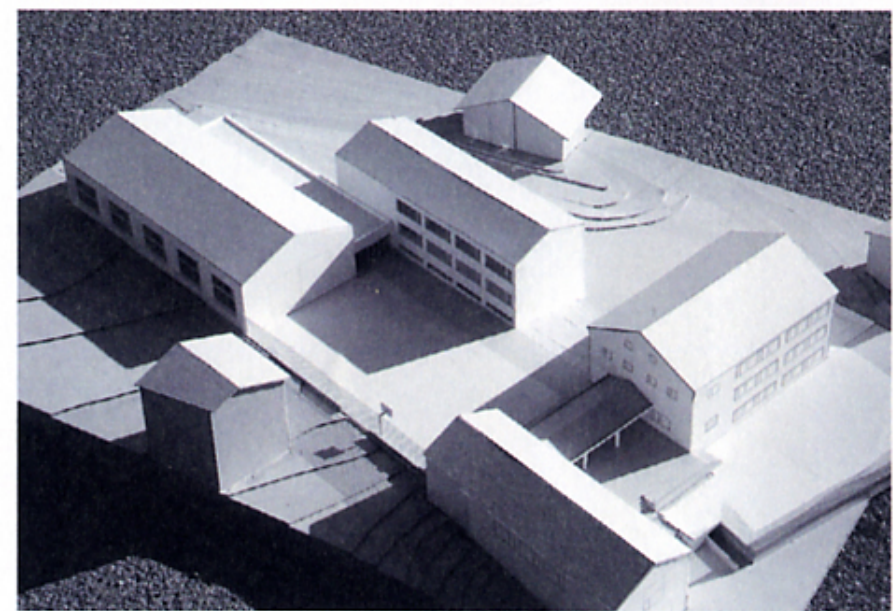

HORMONORILIM

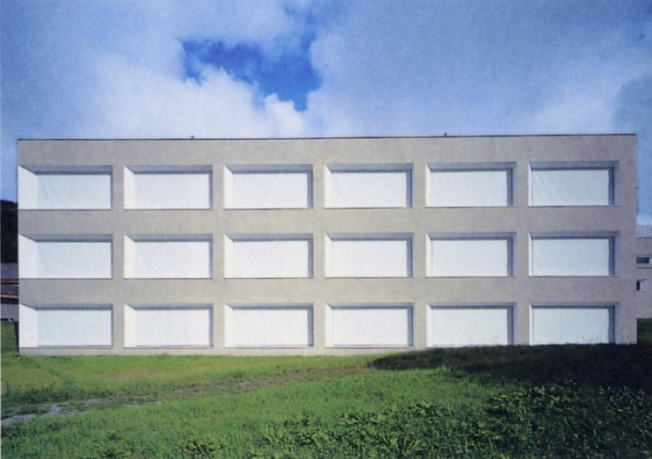

Buchner Bründler, svájci pavilon, Shanghai, 2010

Peter Zumthor, svájci pavilon, Hannover, 2000

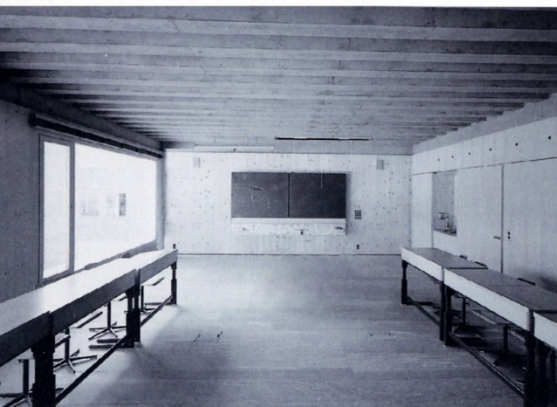
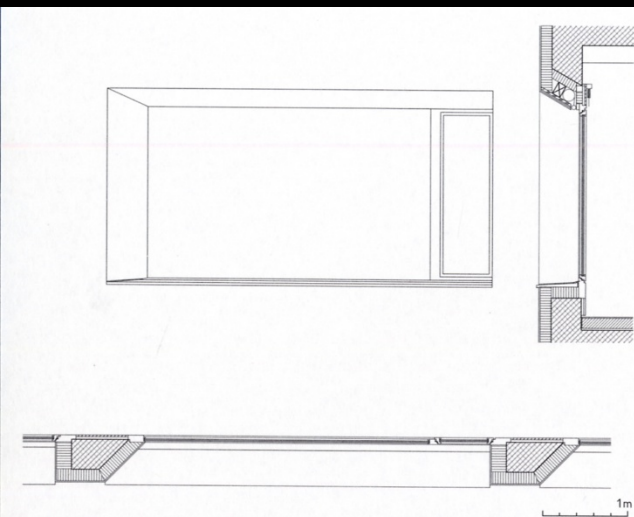

Bearth and Deplazes , Iskola, Vella, 1994-98

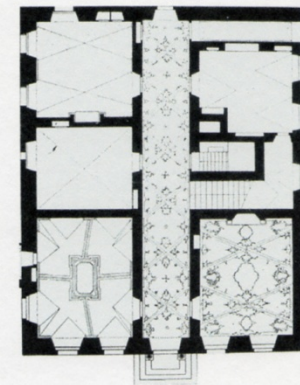
Eingangshalle eines Bürgerhauses im Kt. Graubünden
(Aus: Erwin Poeschel: Das Bürgerhaus im Kanton Graubünden).

Entrance hall of a town house in the canton of
Grisons (From: Erwin Poeschel: Das Bürgerhaus im
Kanton Graubünden).

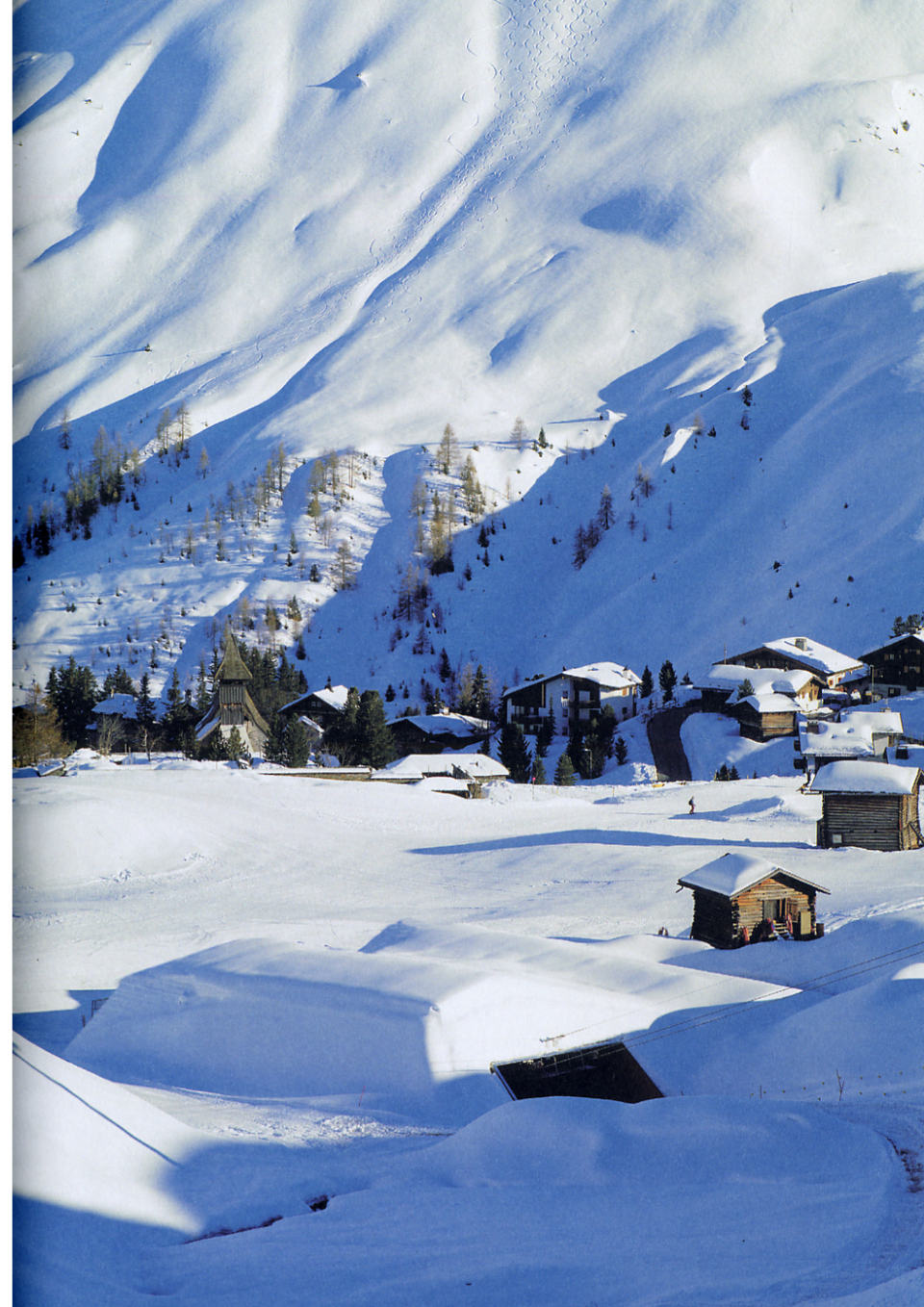
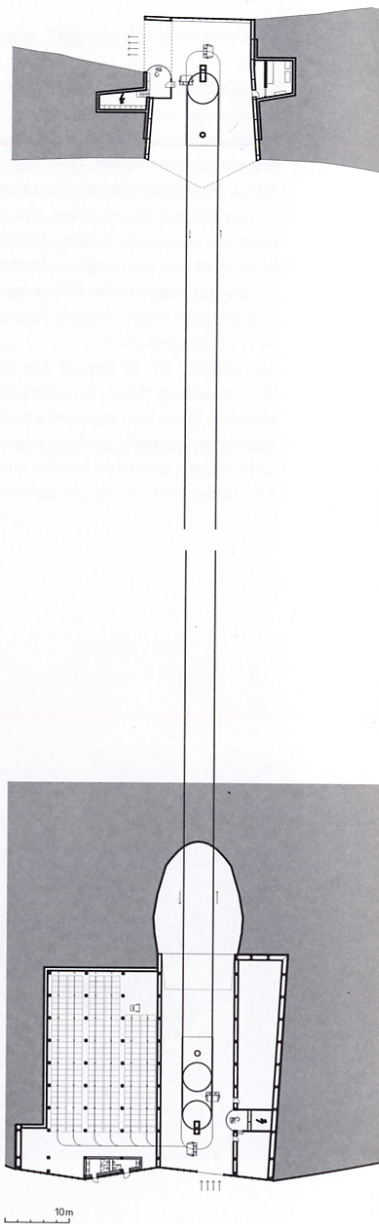
Haus Demont, Vella: Verputzter Strickbau in unmittelbarer Nähe
des Schulhauses (kürzlich zerstört).

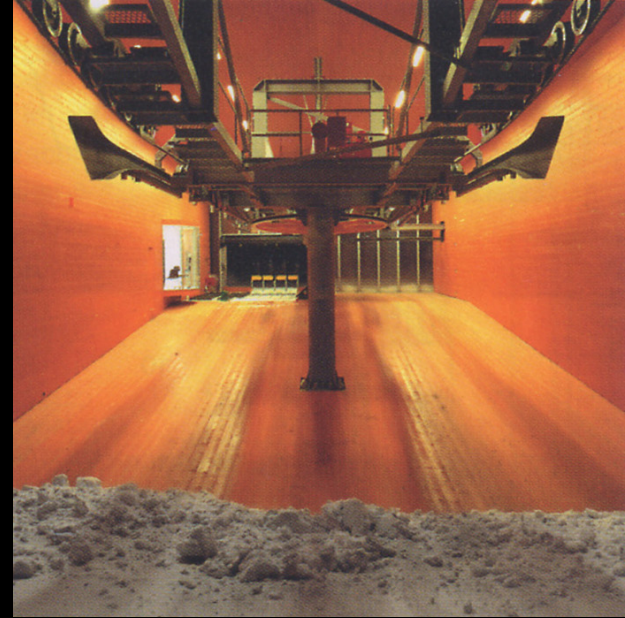
Demont house, Vella: Rendered, log-construction building (recently
demolished) close to the school building.

Deckenspiegel in einem Bürgerhaus im
Kt. Graubünden (Aus: Erwin Poeschel:
Das Bürgerhaus im Kanton Graubünden).

Reflected ceiling plan of a town house in
the Grisons (From: Erwin Poeschel: Das
Bürgerhaus im Kanton Graubünden).

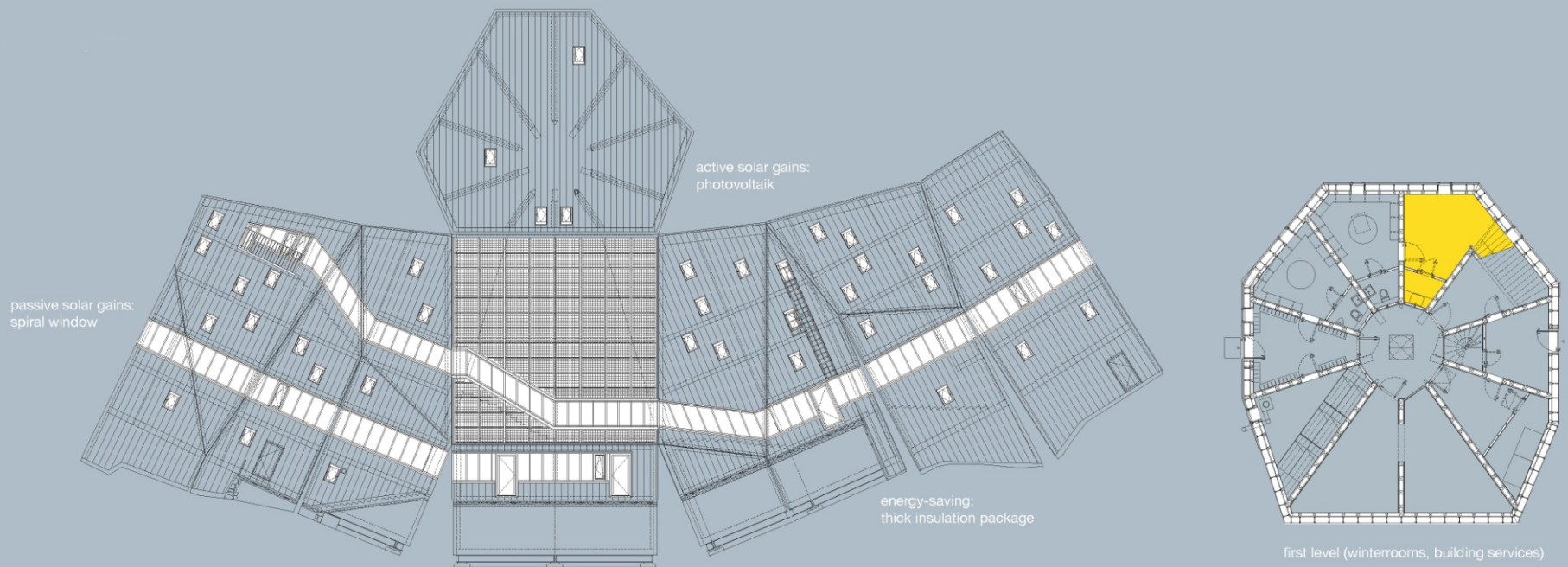

Bearth & Deplazes , Carmennal libegő állomás, Arosa, 2000-2001

Andrea Deplazes, Studio Monte Rosa, Monte Rosa menedékház, Zermatt , 2009

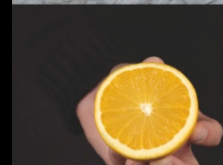
shape the building...

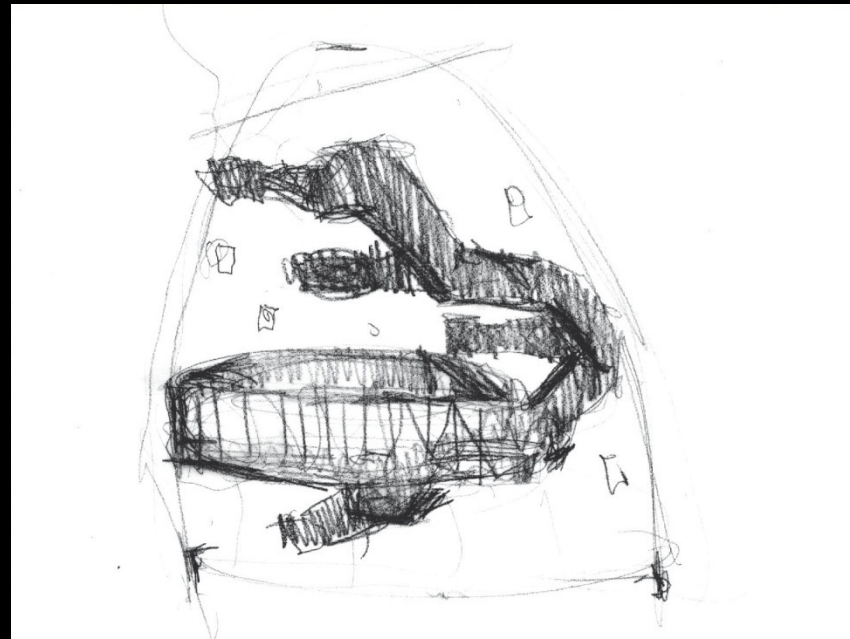
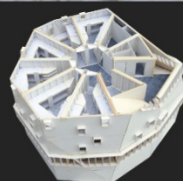
... like a sphere or a cylinder

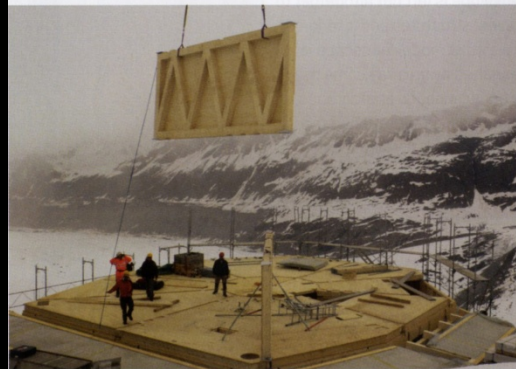
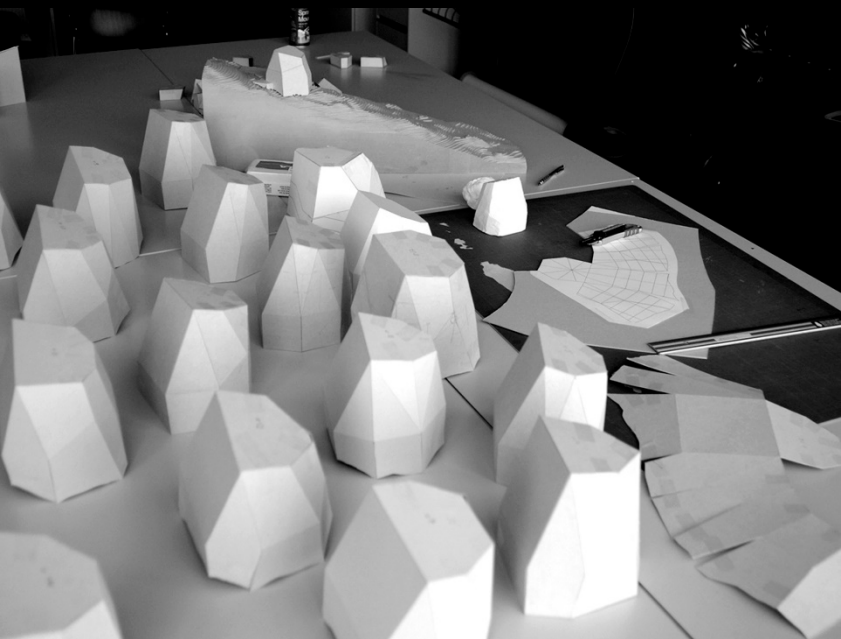
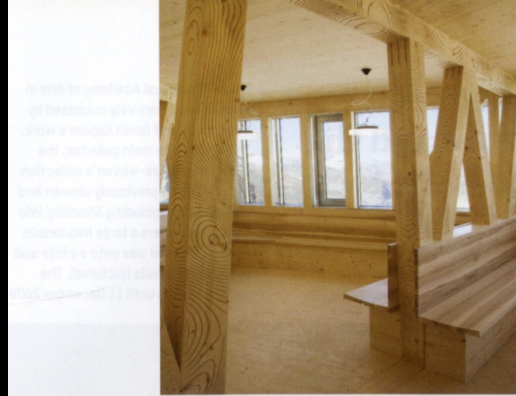
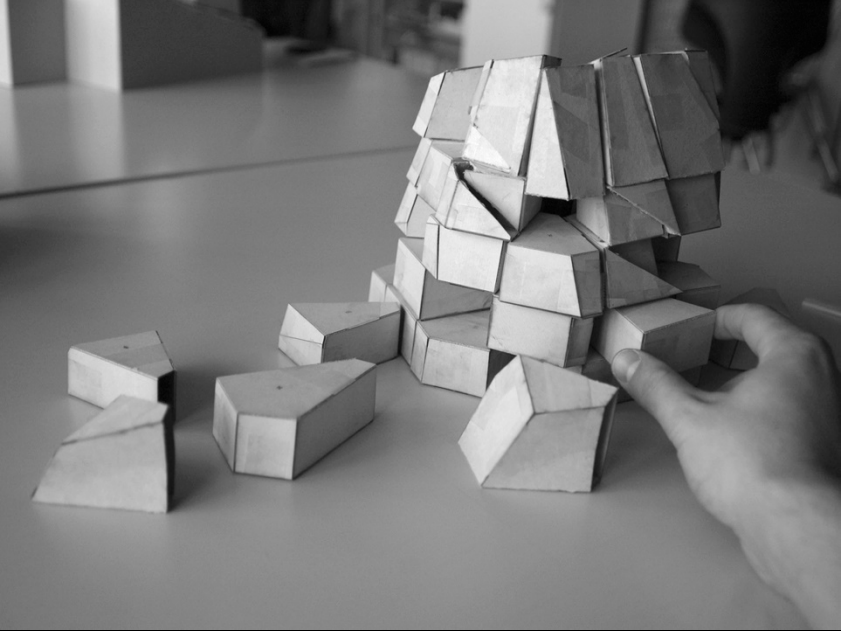
... cut the surface of the sphere

... make a dense package

Andrea Deplazes,
Studio Monte Rosa,
Monte Rosa menedékház,
Zermatt , 2009

Andrea Deplazes, Studio Monte Rosa,
Monte Rosa menedékház, Zermatt , 2009

Andrea Deplazes, Studio Monte Rosa, Monte Rosa menedékház, Zermatt , 2009

3 | Crystal building

The crystal building in the Swiss mountains was to be a "Temple of Silence"; its effect was to be the result of "lofty architecture and tremendous quiet."

Fig. 4. Pen and watercolour

Bruno Taut, Alpine Architektur, 1919

Utópikus terv, mely üvegtemplomok építése tesz javaslatot az Alpokban

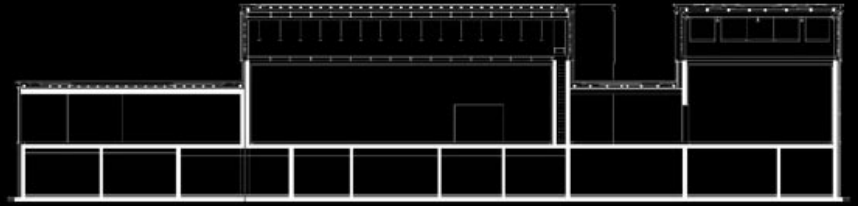
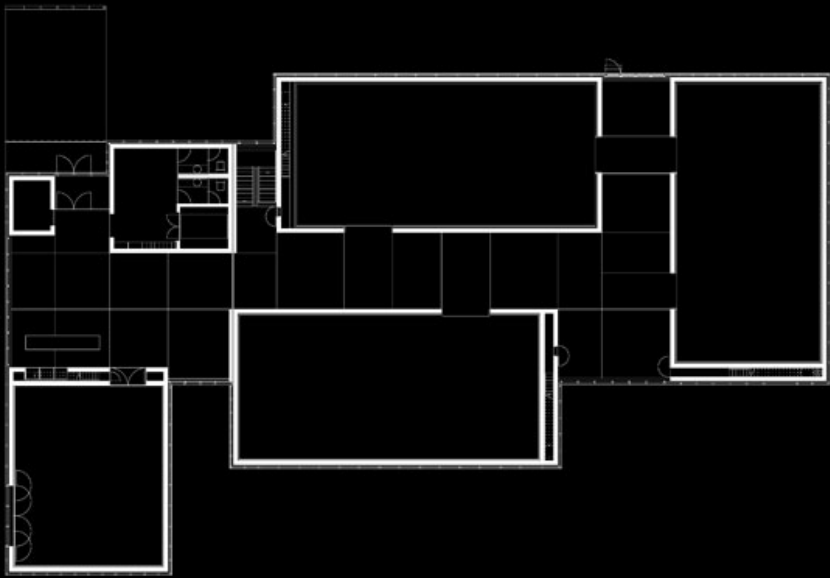
5 | Snow, glaciers, glass

For Taut, building over the Alps was a triad of snow, glaciers and glass. Its realization would have been "extremely difficult and full of sacrifices but not impossible."

Fig. 10. Pen and watercolour

Gigon & Guyer, Kirchner Múzeum, Davos, 1992

Gigon & Guyer, Kirchner Múzeum, Davos, 1992

Gigon & Guyer, Kirchner Múzeum, Davos, 1992